

הַלְכוֹת תַּפְּלִין סִימָן כו כז

לו בַּאֲרֵי הַנּוֹלָה

בְּהוּא הָדִין אִם יֵשׁ לוֹ שְׂמִיָּהֶם, * יִיָּשׁ לוֹ ⁽⁶⁾ ⁽⁸⁾ שׁוֹם אֲנִי שְׂאִינִי כָּלִל לְהִנִּיחַ אֵלָּא אַחַת, מִנִּי
אוֹתָהּ שֶׁכֹּל: ב. וְאִם אֵינִי מִנִּי אֵלָּא שֶׁל רֹאשׁ לְבַד, מִבְּרָךְ עֲלֶיהָ עַל מַצּוֹת תַּפְּלִין לְבַד.

הגה (א) וילדיהן דחזקתיהם לברך בכל יום שתי ברכות, מברך על של ראש לברך שתי ברכות, ואם מניח של יד לברך (ב) מברך להניח לברך (סוד):

כֹּז מִקּוֹם הַנַּחֲתָן וְאֶפֶן הַנַּחֲתָן, וְבו י"א סְעִיפִים:

א. *מקום הנחמון, של יד ברזע (ס) (ס) שׁמאל, *בְּשֵׁר התפוח שְׁפָעִים בְּשִׁין (3) (2) הקוב"ר וּבֵית השחי. וְיִשָּׁה התפלה מעט לצד הגוף בענן שְׁשִׁיכָר זרועו למטה יהיו כנגד לבו, ונמצא

א מַעֲוֹת לוֹ לֹא.
ב סִמָּ"ק. ג מַעֲוֹת לוֹ.

מִזְקִים וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה עַל לִבָּבְךָ. הִגֵּה וְצִרִיק לְהִנִּית *^(ד') בְּרֹאשׁ הָעֵצִים הַסְמוּךְ ^(ג) לְקֹדֶדְךָ אֲבָל לֹא בְּךָ.

בְּאֵר הַיָּמִן

שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה

• שמואל, צען באר הייטב ודביתו יצאב ס'ימן קמט בסופן מ'צד לומר, ד'צא, ו'לא
 מ'תור, ו'זה ש'קטב מ'בעל הע'שור ש'טובא ה'בית יוס'פ' ב'ימן ת'נא אין ר'צ'ה,
 ו'ה'תם א'ב'ר ק'אי, ו'צ'ן ל'ק'פ'ן ס'ע'ר ק'זן י'א צ'ן ש'ם: • ל'ק'ו'ד'ו'י, צ'ן באר
 ה'יטב, ו'צ'ן ב'מ'ן א'ר'ת'ם ס'ע'ר ק'זן ב' ו'כ'ת'ת ד'ר'ר'י מ'ב'אר ה'יטב ב'יד א'פ'ר'ם,
 צ'ן ש'ם:

(6) שום אדם, כגון שצריך לצאת לדרך ואינו יכול להתעכב להגיד של יד, מגיד של ראש לבד. בן כתב הרא"ש, ועין מנן אברהם:

(ב) שְׂמַל. וְאֵם הִנֵּחוּ בִּמְיֵנוּ אֶפְסוּ בְּרִעְבֹד לֹא יָצָא. חוּט הַשָּׁנִי סִימָן כֹּחַ:
(ג) הַקּוֹבֵד. בְּלִשׁוֹן אֲשֶׁכְּנוּ עֲלִיבּוֹתֵינוּ¹: (ג) לְקוֹבֵד. וְיֵשׁ לְהִנִּיחַ הַתְּפִלָּה
עַל בִּשְׁרֵי הַתְּפִלָּה, עֵין מִגֵּן אֲבָרָה:

מִשְׁנָה בְּרִוּרָה

פאנאד העלמה

קריאת שמע, והוא רוצה עתה ללבוש בדי שלא לבשל מצות תפילין מעצלו, פשוט ידבר ללבוש הכף ולכבד עליהם, אך לענין לקרות בהם קריאת שמע נראה דיש לו להתחיל עד שיביא לו השענה: * וכל זו שום אנכי. המהמר אידי שיהא מטר להמית תפלה אחת לבתחלה, ויש לו בדיעבד אפילו אם תהי' ולא תהי' רק אחת, ואף לא אותה שניה (בית שורן):

* בפני התפלות. וצריך להזכיר שלא יהיה קצה התפילין למטה מכשר התפלות, כמו בשל ראש שצריך להזכיר שלא יהיה קצהו על המצת כדלקמן.

ויהא קליפין במתנות לו ע"ב גזירה שזה גבה שפיין מבמה שפואש, ע"י שם
 * בראש העצם. עין במגן אברהם ועין במתצית השקל. ומשמעו לכאורה
 ודכשר התפוחות תפושט בכל העצם בשוה, וזרמ"א אסר להניח התפלין כי אם

בְּחֵצֵי בִּשְׂרֵי הַתְּפֹת שֶׁלְצֵד הַקּוֹבֵד¹. וּבִאֲמַת לִפִּי זֶה יִפְלֵא מֵאֵד, דְּהֵאֵד סוֹבְרִים דְּאִין מִתֵּר לְהִנִּיחַ כִּי אִם חֲצֵי קִבְרָת, וְהֵלֵא בְּעֶרְכֵּין יֵט ע"כ אֵיתָא בְּהֵדֵא דִּיקְבֵּרֶת כְּלָה אֶקְרִי יָד, וְלִעֲנֵין תַּפְלִין אִירִי שֵׁם בְּגִמְרָא, וְאִין לֹמֵר דְּהִנְחִית סִמְמִים לֹא הִיָּה לוֹ חֲרֹסָא בְּגִמְרָא מִכֻּרֵת כְּלָה. וְהֵלֵא כֹל הָאֲשֻׁנִּים הַעֲמִיקוּ

לשון זה (עין בתוספות שבת צב ע"א באספר ראינו לרובנו אליעזר קמחי באספר התרומה), וכן מובא גם כן במנחות לו ע"א היכל הקבוצת לשור, דקאמר ידך זה קבוצת,

כינו עיניך זה קדקדן, חיבא, אמר דבי ר' ינאי מקום שמהו של תינוק ופוסס, ומלא מבלאו גם בן את מקום המיוחד שבקבת שמע מעה הכל הקבת כלשו, וכן הרי"ף והרמב"ם והרא"ש השוו ורפנו ירחם לא הזכירו שום זכר שיחלק

את בשר הקבדרת לתצאין, ואיך יתפס הרמ"א דעת הסמ"ק, ואין לומר דרך
להחמיר תשע לדעתו, הלא לקמן בסעיף ז משמע דאם נתפשט המכה בכל

השטת שמתאי עצם ומספר פטור תו מתפזרין (וצו בקדרי דעת תוס' חטא, וטל
לומר דמס' כן לאפוקי מדרגה, א' דיט' דחשילון צירוף לקמן בספרי ו' קשת). ועוד ה'
שמצאנו בספר התרומה אחר דשקל וטרי' שם, ומסכים לדעת רבנו תם דמקום

התפליין הוא פֻּעֵצִים העליון שהוא בין הקובד"ו ובית השתי, כתב זה לשונו, הלכך פֻּעֵצִים העליון גינת תפלין, הוא הנקרא זרוע והוא יד דאורייתא, וסמוך לפרק של האציל קצת (אציל הוא מוכד"ג) נייחם. כי שם היא הברית. בשר המכוס

קרוי קברת, כמו קבורא דאחיני, קבורא דאולי, ושם הוא כנגד הלב, דהתיב ושמתם את דברי אלה על לבבכם, ורב תיא מנת לחו כנגד לפא, עד פאן

לשוננו. הגוף רואה לעין דעת ספר התרומה והתפישויות בשר הקבוצת הוא רק סמור לקובד¹, ולא מצינו למי מהראשונים שיחלק עליו בדבר זה התלוי בפסבדא לכד ובגלוי מלתא. ולפי זה פשוט הוא דסובר הרמ"א והשלחן ערוך

לִקְמֹן בְּסֻעִיָּו וְדִהְבֶּרֶת לֹא נִתְפַּשֵּׁט כִּי אִם עַד מְקוֹם שְׂמֻחָצִי עֲצֹם וּלְמִטָּה, וְכֵן מִשְׁמַע בְּפִי דְּפִלְר וְרוּעַ הַעֲלִינָה הוּא מִן הַקִּפְרֶת וּלְמַעְלָה. אֲךָ לִשְׁנֵי הַדְּבָרִים אֲרֻרָתָם הַיָּדֵּה לִמֹּן וְכֵן הָיָה לְחֵיב הַדְּבָרִים לִזְכֹּר עַתָּה וְשִׁירָתָם הָיָה וְיִשְׁמַע

וְהַמִּלְחָמָה אֲבָרְחָם קָשָׁה לִפְנֵי זֶה, וְיֵשׁ לְעַשְׂבֵּי הַדְּרֹצָה לְדוֹמֵר, אֲףִי שְׁנֵי אֶחָד קָצֵת שִׁשִּׁים
 גַּם שָׁם בְּשׁוֹר תַּפּוּחַ, אֲףִי עַל פִּי כֵן עָקֹר שָׁם קִבְּרַת אֵינִי כִי אִם עַל מְקוֹם
 שֶׁמִּתְחַזֵּי עֵצִים וְלִמְשָׁחָה, וּבְכַאֲוִיר הַגְּרִי' חוֹלֵק עַל פֶּסֶק הַשְּׁלֵתָן עֲרוּךְ הַרְמִיא

וְסוֹכֵר דֹּאף מִחֲצֵי עֶצֶם וְלִמְעֵלָה כֶּשֶׁר, כֹּל שֵׁשׁ בּוֹ עֲדִין מִבֶּשֶׁר הֶקְבַּלְתָּ. וְיִכְפְּשִׁיטוּת נֹכַח לֵאמֹר דִּהוּא סוֹכֵר גַּם בֶּן כֶּסֶף הִתְרוּמָה הִנֵּל דִּהְעָקָר מִקֹּם הֶקְבַּרְתָּ הוּא לְעַד הַסּוֹכֵר¹. אִם דִּרְשָׁנוּ דִּהֶקְבַּרְתָּ נִמְשָׁח יוֹתֵר מִחֲצֵי הָעֶצֶם:

א (א) שום אדם. כגון שיש לו מכה בראשו או בזרועו או (ב) שהוא צריך לצאת לדרך ואין השקרא ממחמת עליו עד שיניח שתימם, מניח

אֹתָהּ שָׂכֹל. וְהִי מְנִיחָה עֲדִיפָא לַעֲנֵן הַנֶּחֱתָ, (א) יֵשׁ אֲוִמְרִים דִּיּוֹתָר טֹב
שְׂנִינִית שֶׁל רֹאשׁ לְבַד דִּקְדָּשְׁתּוֹ תְּמוּנָה, (ב) וְיֵשׁ אֲוִמְרִים שְׂנִינִית לַעֲת עֲתָה
הַשּׁוֹל יֵד בְּדִי שׁוֹלָא יִשְׁנֶה הַסֵּדֶר שְׂבֻחָתָהּ, (ג) בְּמָה דְּבָרִים אֲוִמְרִים. בְּשִׁיחָהּ

יכול אתר כך להגות בדרך התפלה השנייה, אבל אם אתר כך לא יכול להגות התפלה השנייה, ציית השל יד והשל ראש קדם הליכתו מביתו.

דמשום אתור דרכו לא התירו לו לבטל ממצות תפלין: **ב (ב) וילדין**
 דנהגין וכו'. כמו שבארנו בסימן כה במשנה ברורה סעיף קטן לא,
 וז"ל וכו'. (ג) מרבה להניח שם פסוקי מנחה וכו' וז"ל פסוקי

על שם: (ג) מִבְרֵךְ לְהַנִּית. עַל בְּפָרִי מִגְדִּים שֶׁהֵבִיא עֹד פִּסְקִים
הַסְבִּירָא לְהוּ דָּאף עַל שֵׁל יָד לְבָד נִמִּי מִבְרֵךְ שְׁמִי בְּרֻכּוֹת, וְלַהֲלַכָּה הַסְכִּימוּ
הַאֲתֵרוּנִים דָּאיֵנוּ מִבְרֵךְ עַל שֵׁל יָד אֵלָא לְהַנִּית לְבָד, (ד) דְּבִלְאוּ הֵכִי הִרְבָּה

רַאשׁוֹנִים סָבִירָא לְהוּ דְּאַפְלוּ עַל שְׁמֵיהֶן נִמְי אִינוּ מְבָרַךְ אֶלָּא אֶתְתָּ. אִם

הקדים ברכת של ראש תתלה ואתר כף של יד, אינו תחור ומכרה, אבל
לכתתלה אפלו הנית של יד ולא ברוך, יברך עליו קדם הנתת של ראש:
א (א) שמאל מבכתיב (א) ידבה בה"א פרוש יד כהה. בהינו

השמואל שהיא תשעה ובהה. ועוד דרשו, מדכתיב וקשרתם וכתבתם, מה כתבה בימין, שכן דרך בני אדם, אף קשריה בימין, וכיון דקשריה

בַּיָּמִין, מִמֵּילָא הִנֵּחָה בְּשִׁמְאֵל. וְאִם הִנֵּיתוּ בַּיָּמִין, אַף כִּדְעֵבֶד לֹא יֵצֵא
[אַחֲרֵיהֶם]: (ב) בְּכֶשֶׁר תִּתְּנֶנּוּ. וְהוּא הַמָּקוֹם הַנִּקְרָא קִבְרַת בְּלָשׁוֹן
הַזֶּה, וְהוּא לְחִיבּוּץ הַיָּמִין לִפְנֵי הַמִּצְבֵּה: (ג) הַחֲבֵרָה

הַמִּקְרָא עֲלֵיבְנֵי־יָוָן: (ד) בְּרֹאשׁ הַעֵצִים. אֵין רְצוֹנוֹ לִזְמַר רֹאשׁ הַעֵצִים מִמֶּשׁ, דִּהְתֵּם עֲדִין נִמּוּד הַבִּשּׁוּר, וְעַד שִׁיתְחִיל לְהִיטֵת גְּבוּהָ

(ט) אין מקום תפילין, דאין על זה שם קברת, אלא רצונו לומר בנבזה
הבשר שבפעצם. ולא בא הרמ"א בזה לתדש שום דבר, רק במה שסיים

אָבֵל לֹא בָחַץ הָעֵצִים שֶׁסָּמְכוּ לַשָּׁתִי, וְרוּצָה לוֹמַר, (א) אִךְ שֵׁשׁ גִּם שֵׁם עֵדִין מִקְצַת בָּשָׂר תַּפּוּת. וְגַם דַּעַת הַמִּתְבָּר הוּא כֵן דְּדוֹקָא מִתְצִי הָעֵצִים וְלִמְשָׁה. כְּדַמּוּכָה בִּסְעִיָּהּ ז. וְזִמָּה שׁוֹבֵתָה הַמִּתְבָּר מִתְחִלָּה כְּבָשָׂר

התפוח שבפעצם, על כרתו גם כן דבונתו מתצי העצם ולמשה. והגרא
בבאורו הסכים לדינא דכל מקום הקברת כשר להניח בו תפלין, וכן

מִשְׁמַע בְּפִרְיָשָׁה, וְעַל כָּל פְּנִים (ו) לְמַטָּה מִמָּקוֹם הַקְּבָרֹת פָּסוּל לְכָל עֹלָמָא, עַל כֵּן נָכוֹן לִמְנַע מִלְהַנִּית תַּפְּלִין גְּדוּלִים, כִּי עַל פִּי הָרֵב מִצִּוִּי וְהַתַּפְּלִין גְּדוּלִים יִשְׁמֹט הַפְּרִיטָה מִתַּחַת לְאִמָּה מִנְּכֹחַ הַקְּבָרֹת, עַם לֹא

בְּתַפְלִין גְּדוּלִים שֶׁסּוּף הַקִּצְצָה מִנִּתָּה לְמִסָּה מִמָּקוֹם הַקְּבִרָה, אִם לֹא שִׁקְשָׁרֵם לְכַתְּמָהּ בְּתַצִּי הַעֲצָם הָעָלִיּוֹן, וְגַם זֶה לֹא נִכּוֹן לְהַקֵּל לְכַתְּמָהּ בְּזֶה, אֲתֵרִי דִדְעַת הַמַּחֲבֵר וְרַמְ"א הַתַּתְמִיר בְּזֶה, אֲךָ אִם אֵין לוֹ כִּי

אם תפלין גדולים, טוב יותר שיקשרם בִּחְצֵי הָעֵצִים הָעֲלִיּוֹן בְּמָקוֹם שְׁמֹנֶעָה שְׁנֵי

שְׁמַע הַצִּיּוֹן

א (א) הרא"ש חוקא: (ב) ישועות יעקב: (ג) ארצות החיים: (ד) מנן אברהם: **ב** (ה) ארצות החיים: (ו) פרי מגדים:
ג (א) גמרא: (ב) בית יוסף ומנן אברהם ופרי מגדים ותנא"א: (ג) מנן אברהם: (ד) וכן הסכים הארצות החיים, עץ שם:

תל"ז; 1. תל"ז.

לוח עמוד היומי: יום ד כג תמוז תשסב • יום ה כד סיון תשמז • יום ו ד סיון תשעב • שב"ק י א ייר תשנז • יום א טז ניסן תשסב